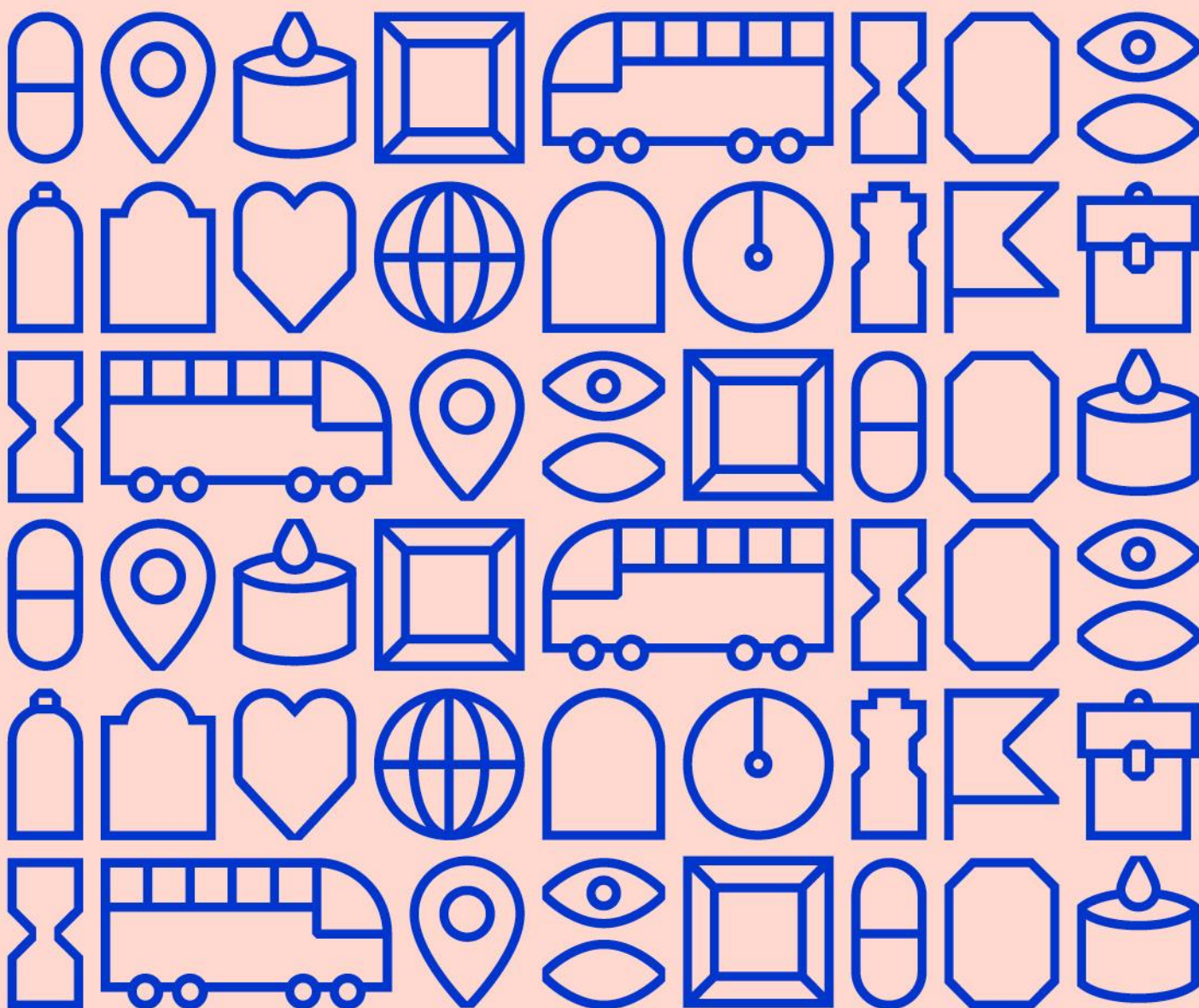

Bonyhád – Perczel-kúria

18-20. SZÁZAD

REFORMKOR, 1848-49-ES SZABADSÁGHARC

Nemzeti Emlékezetpedagógiai
Program

Bonyhád – Perczel-kúria

18-20. SZÁZAD

REFORMKOR, 1848-49-ES SZABADSÁGHARC

„Jöjj el, lásd meg, éld át!”

BUDAPEST, 2024

Tartalom

1. Bevezető	2
2. Előkészítő óravázlat	4
2. Előkészítő óravázlat	9
a. Nyomkeresés	9
b. Képes krónika	11
c. Helyszíni kvíz / Tudáspróba	12
d. Drámapedagógia	16
4. Tanórai utófeldolgozás	17
5. Forrásjegyzék	18
6. Melléklet	21
Helyszíni feladatok	22
Nyomkeresés	22
Képes krónika	25
Helyszíni kvíz / Tudáspróba	29
Drámapedagógia	32
Tanórai utófeldolgozás	39

1. Bevezető

Mit kell tudni a programról?

A Nemzeti Emlékezetpedagógiai Program (NEP) azért jött létre, hogy lehetőséget nyújtson a köznevelésben tanuló diákok számára Magyarország nemzeti és történelmi emlékhelyeinek megismerésére. Az egyes emlékhelyekre kidolgozott programok során a résztvevő osztályok előbb tanórai keretek között felkészülnek az adott emlékhely történetéből, majd egy napos látogatást tesznek az emlékhelyre. A látogatás során – a program részeként kidolgozott – helyben elvégezhető feladatok megoldásával (pl. nyomkeresés, képes krónika stb.), élményt adó módon ismerik meg az adott emlékhely jelentőségét. A kirándulás után, ismét tanórai keretek között tudják bemutatni az elkészített projektfeladataikat, illetve az emlékhely témájában készített, érettségi típusú feladatok megoldásával megszerzett tudásuk is ellenőrizhető. Az egyes emlékhelyekhez készített programcsomagok jól illeszkednek az iskolai tantervi követelményekhez, így kiválóan alkalmasak a törzsanyag kiegészítésére, elmélyítésére, mélységelvű témafeldolgozásra.

A program részei, lebonyolítása

1. **Előzetes felkészülés (1-2 tanóra):** a NEP oldaláról letölthetők az előzetes felkészülés anyagai: a felkészítő óra óraterve, valamint a hozzá mellékelte ppt. Ezt a történelemtanár kollégák maguk tudják megtartani tanórai keretek között. Miután feldolgozták a szakmai-tartalmi kérdéseket, érdemes a helyszínen elvégzendő feladatokat is átbeszélni, valamint megalakítani a leendő csoportokat.
2. **Látogatás az emlékhelyen (1 napos kirándulás):** amennyiben egy múzeum vagy más intézmény működteti az emlékhelyet, úgy szükséges előtte egyeztetni az intézménnyel. A programban résztvevő helyszínek már ismerik a NEP-et, így szükség esetén tudnak segíteni. A megérkezés után **az első feladat a „nyomkeresés”,** amely során a diákok csoportosan, a program részeként megadott térképvázlat és a hozzá tartozó feladványok segítségével kutatják végig az emlékhelyet. **Második feladatként** célszerű a **„képes krónikát”** elkészíteni (párhuzamosan a nyomkereséssel) – ennek során a csoportokba szerveződött diákok az emlékhely előre megadott legfontosabb, legszebb részeit felkeresik és egy-egy kis videóban némi magyarázattal megörökítik. Később ezt egységes videóvá szerkesztik, amelyet majd a látogatást követő tanórán tudnak bemutatni. Ezek után következhet a **„tudáspróba”,** egy klaszszikus tesztelés kvíz sor. Ennek megoldása jól összegzi, illetve átismétli az emlékhely fontos tudnivalóit. Az igazán lelkes csoportok negyedik részként **drámapedagógiai feladatot** is megoldhatnak, amely szintén azt a célt szolgálja, hogy minél inkább átélhető legyen az emlékhely története – a feladatot akár már a felkészítő órán ki lehet osztani, hogy minél jobban föl tudjanak rá készülni a csoportok. A program keretében megadott feladatok mellett természetesen igénybe lehet venni az adott emlékhely tárlatvezetését vagy múzeumpedagógiai foglalkozását, ugyanakkor mindez adott esetben már meghaladhatja az optimális 3-4 órás időkeretet.

3. *Utólagos feldolgozás (1-2 tanóra):* a látogatást követő történelemóra(ko)n az egyes csapatok be tudják mutatni a helyszínen fölvevett videóikból összevágott „képes krónikákat”, amelyeket a tanár kollégák és az osztály többi tagja is értékelhet, illetve bemutathatják a drámapedagógiai feladatok jeleneteit /ha a helyszínen nem történt meg/. Ezek után pedig immár tantermi keretek között lehet megoldani az emlékhelyvel kapcsolatos ismereteket és kompetenciákat elváró érettségi típusú feladatokat, mintegy a program zárásaként.

Néhány információ a bonyhádi Perczel-kúria programcsomagjáról

- Perczel-kúria több is van Bonyhádon: a Perczel Mór emlékszoba a Bonyhádi Sportcentrum kezelésében van. A Völgységi Múzeumnál is van kulcs az emlékszobához, és magát a múzeumot is érdemes fölkeresni. A másik Perczel-kúriában/kastélyban/ a Solymár Imre Városi Könyvtár működik, itt a Zománcgyárat alapító Perczel (III) Béla emlékszobája található, amit a könyvtár munkatársai szívesen megmutatnak. A város további - a témához kötődő helyszínei szabadon elérhetőek, egymáshoz közel találhatóak. A Kálvária-domb, mely a Perczel család temetkező helye, a központtól kissé távolabb található: a 6-os főúton keresztül közelíthető meg, így felkeresése a kísérő tanár döntésétől függ, fakultatív.
- A megadott programcsomag leginkább **10-11. évfolyamosoknak ajánlott.**
- A Völgységi Múzeum elérhetősége: Email: volgysegimuzeum.bonyhad@gmail.com
Telefon: +36 74 550 053
- A Perczel emlékszobához a perczelkuriabonyhad@gmail.com címen szükséges előzetesen bejelentkezni.

2. Előkészítő óravázlat

Ajánlott korosztály és tananyag: 10-11. évfolyam; Magyarország a 18. században, reformkor és 1848-49-es szabadságharc kora, dualizmus, a II. világháborút követő időszak.

Ajánlott időtartam: előkészítés: 2 tanóra; feladatok a helyszínen: kb. 3-4 óra; lezárás: 1 tanóra.

Munkamódszer és segédanyag: tanári előadás ppt prezentációval; tanári ismétlő kérdések; helyszíni csoportos és egyéni feladatok; egyéni ellenőrző feladatok.

Előkészítő óra / órák

Tananyagvázlat	Tanári kérdések	Prezentáció
<p>A Tolna megyei tájegység – a Völgység – központja Bonyhád. A városban meghatározó szerepet töltött be a Perczel család.</p> <p>A címerpajzs három részre osztott: a felső részben kék mezőben koronás oroszlán látható, a kezében kardot tart. E rész utal Hessen tartományra, ahonnan a bonyhádi német ajkú lakosság jelentős része származik. A középső ezüstpólya a Völgység-patakot jelképezi, rajta lúdtollal, ami utal a város irodalmi hagyományaira. A pajzs alsó része vörös mezőben három szimbólumot tartalmaz: a nap és a hold a széke-lyekre, a kettőskereszt a városban élő magyarokra, felvidékiekre utal. A címerpajzsot két oroszlán tartja – a motívumot a Perczel család címeréből vették át. Alul a HŰSÉGGEL A HAZÁHOZ felirat utal a Magyarországhoz lojális mozgalomra, amely Bonyhádról indult ki. Ez a mozgalom a náci Németország befolyása alá került Volksbund mozgalommal szemben mozgósította a hazai németeket.</p>	<p>Mit sugallnak a város jelzői?</p> <p>Mire utalhatnak a város címerében lévő jelképek?</p>	1. dia
<p>A Szentháromság-szobor és a múzeum épülete a város főterének meghatározó építményei. Az időszaklag segítségével röviden a legfontosabb – az ország történelmében is hangsúlyos – állomásokat</p>	<p>Tekintsük át a város vázlatos történelmét!</p>	2-3. dia

érintjük, jelezve, hogy mely helyszíneken lehet további információkat szerezni.		
Egy időszalag-vázlat segítségével áttekinthetjük Perczel Mór életének jelentősebb fejezeteit.	Történelmi emlékhely: Perczel-kúria – Perczel Mór emlékére.	4-6. dia
<p>A pesti iskolákban tanuló fiúk sikerrel tegyék le a vizsgáikat. E mellett az erkölcsi nevelés is fontos elvárás lehetett.</p> <p>„Vörösmartynak szokása volt, olvasmányaink és tanulmányainkról, különösen a magyar történelmiekről gyakran beszélgetni velünk. Eszméi, melyekkel azokat kísérté s világosítá, gyakran igen mélyen hatottak reánk s bevésődtek szívem- és emlékembe... Sziget dicső védelmének részleteit újítgattuk föl emlékünkből, a mint azt nemcsak a történetből, hanem a költő Zrínyi műve után ismertük, mely Vörösmartynak kedvenc olvasmánya vala s melyből nekünk is sokszor olvasott és magyarázott.... Fiatal képzelődésünkre rendkívül hata e táj, e vár, e dicső emlékek. Egész testemben reszkettem a tűz és lelkesedés miatt. ... rajzolni akarám: hogy mily kezekben volt ifjú szívem formáltása, mily benyomások közt növekedem s növekedett bennem a hazafiság érzete, a vitézség tisztelete és a szabadság szerelme. Szent érzelmekkel eltölt kebellem hagytuk el Szigetvárt". (Perczel Mór emlékirataiból, részletek)</p> <p>A plébánia falán elhelyezett emléktábla utal arra, hogy a költő kereste és meg is találta az irodalom iránt érdeklődő társaságot, Egyed Antal plébános és Teslér László káplán személyében.</p> <p>Szerelmes lett Perczel Etelkába, a Perczel fiúk lánytestvérébe – a reménytelen szerelem több versének ihletője lett.</p>	<p>Mi lehetett egy házitanító feladata a korszakban?</p> <p>Milyen hatással lehetett a költő az ifjú Perczelekre?</p> <p>Mivel tölthette szabad óráit Vörösmarty?</p>	7-8. dia

Versírással. (pl. Zalán futása)		
<p>A liberális reformellenzékhez, Kossuth Lajos híve és barátja lett. Bátran képviselte a korszak fontos változásait: a magyar államnyelv elfogadásában és a Védegylet alapításában meghatározó szerepet játszott, de kiállt a közteherviselés és a jobbágyfelszabadítás mellett is, bár ezek ekkor még nem valósulhattak meg. A Védegylet első vezetőségének kézjegyei.</p> <ol style="list-style-type: none">1. A hazai ipar támogatása.2. A textiliparét (erre utal a versen kívül a képen látható hölgyek kék magyar posztó ruhája, amely új divatot teremtett).3. A kettős vámrendeletet (1754-től, Mária Terézia).	<p>Melyik reformkori irányzathoz csatlakozott Perczel az országgyűlésen? Mit képviselt?</p> <p>Válaszoljátok meg a forrás és ismereteitek segítségével a felírt kérdéseket!</p>	9-11. dia
<ol style="list-style-type: none">1. A Batthyány-kormány felállítása, 1848 áprilisi törvények elfogadása, népképviselői országgyűlés stb.2. Mert Szemere belügyminiszter beosztjaként esküje a Habsburg uralkodóhoz és a közös birodalomhoz is kötötte, míg ő a nagyobb magyar függetlenség híve volt. (Le is köszönt posztjáról.)3. Pákozdi, Ozora: Előtte a Haditanácson a támadást szorgalmazók között szólalt föl. A Jellasics vezette támadás megfutamítása,<ul style="list-style-type: none">- Muraköz: a délvidéki terület védelmének megerősítése,- Mór: az osztrák császári erők elől a honvédcsapatok dunántúli visszavonása, a főváros feladása (kormány Debrecenbe költözése).4. Kossuth Lajost	<ol style="list-style-type: none">1. Idézzétek föl az 1848-49-es forradalom legfőbb eredményeit!2. Miért állhatott ellentétben Perczel rendőrfőnöki tisztsége az önálló magyar hadseregről vallott nézeteivel?3. A vetített képek és térképek, valamint a történelmi atlasz segítségével állapítsátok meg, milyen jelentősége volt azoknak az ütközeteknek, amelyben Perczel Mór szerepet játszott!4. Kit követhetett az emigrációban?	12-17. dia

<p>Perczel Miklós végig harcolta testvérével a szabadságharcot, majd az emigrációban harcolt az amerikai polgárháborúban Grant tábornok oldalán. (A kép amerikai egyenruhában ábrázolja őt). Az emlékszoba bútorai a családi hagyatékból.</p>	<p>A másik testvér, Perczel Miklós</p>	<p>18-19. dia</p>
<p>Solymár Imre Városi Könyvtár</p> <p>A gazdasági kiegyezéssel létrejött a közös belső piac, közös valuta, a magyar kormány iparpártoló intézkedésekkel támogatta az ipari vállalkozásokat.</p> <p>Dominók, zománc reklámtáblák, később zománcozott edények.</p> <p>Ez volt a Perczel család címerállata.</p>	<p>A dualizmus kora: az iparosító Perczel (III) Béla:</p> <p>Mi a mai funkciója a korábbi kastélynak?</p> <p>Hogyan segítette a kiegyezés az iparosítást?</p> <p>Mik voltak a gyár első termékei?</p> <p>Miért oroszlán került a gyár logójába?</p>	<p>20-22. dia</p>
<p>A hazai Volksbund mozgalomra, mert a náci Németország befolyása alá kerülve hasonló nézeteket hirdetett.</p> <p>Kifejezze, hogy a hazai németiség nagy része Magyarországhoz hű, ezzel egyben antifasiszta tömörülésnek is számított a korszakban. Ennek következtében a német megszállást követően üldöztetést szenvedtek – Perczel Bélát bebörtönözték, és bár onnan kikerült, a menekülés megpróbáltatásaiba belehalt 1945-ben.</p>	<p>A két világháború között és a II. világháború alatt. Melyik mozgalomra utal a nyilatkozat, mint amit „kívánatosnak, sem áldásosnak nem ítéltünk”? Miért?</p> <p>Mi lehetett a Perczel (IV) Béla által vezetett mozgalom célja?</p>	<p>23. dia</p>
<p>A Kálvária-domb az előkelő bonyhádiak temetkező helye volt. Itt nyugszik Perczel Mór is.</p>	<p>A Perczel család sok tagjának sírja található itt.</p>	<p>24. dia</p>
<p>A korábbi jelentős német (és zsidó) lakosság nagy része áldozatul esett részben a holokausztnak, részben a háború utáni megtorlásnak, melyben a német-</p>	<p>A II. világháborút követően hogyan változott a környezet nemzetiségi összetétele?</p>	<p>25-27. dia</p>

<p>ket kollektíve bűnősként kezelték a világháborús Németország tetteiért. Nemzetközi határozat (Potsdami konferencia) döntött a Közép- és Kelet-Európa területén élő németek Németországba telepítéséről. (Magyarországról kb. 200.000 németet hurcoltak el). Itt élt legnagyobb összefüggő tömbben a magyarországi németiség: Schwäbische Türkei néven emlegették.</p> <p>Az 1770-es évek végén Hadik András szervezésében költöztek Észak-Moldva Bukovina részére székely telepések (5 falu). A 2. világháború alatt megszervezték az akkor Romániához tartozó területről a hazatelepítésüket. Először a visszafoglalt Bácskában kaptak házat, földet, majd a háború végén innen menekülniük kellett: a kitelepített németek helyére Tolna, Baranya falvaiba költöztették őket.</p> <p>1946-ban, a kollektív bűnösség elvét alkalmazták rájuk.</p> <p>Helyszíni feladatok ismertetése</p>	<p>Mivel magyarázták a németek kitelepítését?</p> <p>Melyik ország területéről érkeztek a bukovinai székelyek? (Hogy kerültek oda?)</p> <p>Mikor születik meg a Csehszlovák-magyar lakosságcsere egyezmény? Melyik elv alapján költöztetik el a felvidéki magyarokat?</p> <p>A feladatok vázlatos ismertetése</p>	<p>28. dia</p>
--	--	----------------

2. Előkészítő óravázlat

Feladatok a helyszínen

Áttekintés

Nyomkeresés

- Csoportokat kell alakítani.
- A csoportok a térkép segítségével megkeresik a helyeket, és párosítják őket meghatározásokkal.

Képes krónika (kisfilmkészítés)

- A csoportok a telefonjukkal filmfelvételeket készítenek a kiemelt helyszínekről és magukról.
- Otthon ezt megvágják, zenét vágnak alá, feliratokat készítenek.
- A záróórán a kisfilmeket bemutatják.
- A) változat: minden csoport végigjárja a helyszíneket és kisfilmjében azokat bemutatja.
- B) változat: minden csoport csak egy témát kap, és azt mutatja be részletesen.
- C) változat: ha nem tudnak kisfilmet készíteni, fotóznak, és abból prospektust állítanak össze.
- A csoportok a megadott helyszínekből előre készülnek, hogy tudják, mit kell lefilmezni és milyen szöveget mondjanak.

Tudáspróba

- A diákok egyénileg vagy csoportban kitöltenek egy feleletválasztós tesztet a hely nevezetességeiről.

Drámajáték

- A csoportok előadnak egy, a helyszínen játszódott történelmi jelenetet.
- Az öt téma kiosztása.
- A csoportok otthon készülhetnek a jelenetre szöveggel, szereposztással, kellékekkel.

a. Nyomkeresés

A diákok négy csoportban megkeresik a bonyhádi térképen bejelölt helyszíneket, és egy táblázatban párosítják a megfelelő leírásokkal.

Előkészület: Csak a négy csoportot érdemes előre beosztani, amelyek azután a többi feladatot is együtt végzik el. Természetesen lehet kevesebb csoportot is létrehozni, ebben az esetben nem minden feladatot fogunk kiosztani. Ha több mint négy csoportot alkotunk, akkor többen azonos feladatot fognak végezni. A csoportok ideális létszáma 5-6 fő.

Segédanyag: térkép és kitöltendő táblázat (a tanár számára megoldások is).

A helyszínen: a csoportok többnyire önállóan mozognak és dolgoznak, egy-másfél órát érdemes rászánni.

Ellenőrzés: a megoldások segítségével helyben és szóban a legérdekesebb, de időhiány esetén a táblázatokat beszédve írásban is lehet.

A tanulói feladatlapot és a térképet ld. a Mellékletben.

Nyomkeresés – Megoldások

Leírás	Megnevezés	Sorszám
Perczel Mór a felesége révén szerezte a protestáns Szentírást, amit mind a szabadságharc, mind az emigráció alatt magánál tartott, jegyzetekkel látott el.	Völgységi Múzeum	1
A Zománcgyár két világháború közötti reklámtábláinak egyike, ami egy sörgyár (Dreher) csokoládéját hirdeti. (A gazdasági válság miatt kezdtek a termék gyártásába.)	Völgységi Múzeum	1
Az „ÚJ OTTHON” újság főcíme „A népi szerveknek szükségük van az áttelepítettekre – az áttelepítetteknek szükségük van a népi szervekre” címmel jelent meg, utalva a térségbe a németek helyére/házába telepített felvidéki magyarokra és a bukovinai széke-lyekre.	Völgységi Múzeum	1
A parkban álló mellszobor – talapzatán a táblán a honvédtábornok kézjegyével – azok alatt a fák alatt áll, ahol kisgyermekként testvéreivel katonásdit játszott a szülőház kertjében.	Perczel Mór szobra	4
„Szép Etelka, halld utolszor, Amit sóhajt e csekély sor: Légy áldott! isten veled!” (Vörösmarty Mihály: Búcsú) – A szoborcsoport második alakja Perczel Etelka alakját idézi meg. Az ifjú költő érzelmeit Etelka nem viszonzta. A költészet jelképeként és az Etelka iránt érzett szerelem kifejezésére készítette az alkotó a harmadik, a szerelmi költészet műsáját ábrázoló szárnyas nőalakot. A szoborcsoportban a két nőalak kezét nyújtva egymás felé néz. Erato, a kilenc görög múzsa egyike, nevének eredeti értelme ‘szeretetremlő’, később a lírai, főképp a szerelmi költészet műsójaként tartották számon.	Vörösmarty kompozíció	8
A bonyhádi szobor a megye egyik legimpozánsabb, legszebb és legrégebbi ilyen jellegű alkotása. Felirata szerint Walter József bonyhádi orvos állíttatta 1796-ban, hálából a pestisjárvány elmúlásáért. A Perczel család is hozzájárulhatott a felállítás költségeihez, mivel a család védőszentjeit találjuk meg az oszlopon. A fő nézeti oldalon Péter és Pál, József, Mária és Rozália található, majd az egyes oldalakon még Flórián és Sebestyén szobrát láthatjuk.	Szentháromság-szobor	2
A volt Perczel-kúria 1780 körül épült copf stílusban, majd 1820 körül klasszicista stílusban építették át. A kúria mögött áll a 18. században épült, átalakított korábbi Perczel-kúria. Itt született Perczel Mór 1848-as honvédtábornok 1811-ben, majd itt töltötte életének utolsó évtizedeit. Az utcai homlokzaton emléktábla jelzi ezt.	Perczel Mór szülőháza	3
Az emlékezet szerint a gyermek Mór a hatalmas kertben háborúsdit játszott Miklós öccsével, s ehhez jobbágyaik gyermekei szolgáltatták a hadsereget.	Perczel-kúria parkja	5
A kis szobányi kiállításban látható néhány Perczel Mórhoz köthető személyes tárgy, pl. a szemüvege.	Perczel Mór Emlékszoba	3
Ez a Perczel-kúria eredetileg Perczel Béla III. – a zománcgyár alapítója – és családjának kastélya, lakóháza volt. A 600 m ² alapterületű kastély 15 szobát foglalt magában, Perczel Béla ötgyermekes családjának lakóházául, társasági helyszínül szolgált 1948-ig. 1985-től könyvtár.	Perczel-kastély (Könyvtár épület)	6
Az 1909-ben Dominó- és Zománcábragyárt alapító, a kúriát építtető Perczel (III) Bélának állít emléket a kis kiállítás az általa épített épületben.	Perczel (III) Béla emlékszoba	6
„Oktass és magyarul terjesszed az Isten igéjét; Így vele terjed majd a hazanyelvnek ügye, S a honn is gyarapúl: te pedig fő karba jutandasz: Fényleni fog neved is Hunnia	Római Katolikus Plébánia	7

díszes egén.” (Vörösmarty Mihály: Egyed Antalhoz) – Házitanítóskodása éveiben gyakori vendége volt a vers címzettjének. Emléktábla jelzi a ház falán.		
FAKULTATÍV: A város régi – az előkelők – temetője, amely a Perczel család számos tagjának végső nyughelye, itt helyezték végső nyugalomra Perczel Mórt is.	<i>Kálvária-domb</i>	9

b. Képes krónika

A diákok csoportokban a telefonjuk segítségével filmfelvételeket készítenek, amikből később, otthon pár perces kisfilmet vágnak össze. Ha ez valamiért nem lehetséges, akkor fotókat készítenek és azokból otthon prospektust állítanak össze

Előkészület: az osztály adottságait, érdeklődését figyelembe véve el kell dönteni, hogy az A) vagy a B) változatot választjuk. Az A) változat az egyszerűbb: minden csoportnak ugyanazt az öt, megadott helyszínt kell végigjárnia, majd a kisfilmben bemutatnia. A B) változatban mindegyik csoport csak az egyik helyszínnél dolgozik, és azt mutatja be mélyebben. Ebben az esetben el kell dönteni, hogy melyik csoport melyik helyszínt kapja. Ha a kisfilmkészítés nem lehetséges, akkor a C) változat, a prospektus-készítés is választható. A D) változatban a filmes feladat összekapcsolható a drámajátékos feladattal.

A feladatot a diákoknak már az előkészítő órán osszuk ki, hogy előre készülhessenek a helyszínekből vagy helyszínből, hiszen tudniuk kell, hogy pontosan mit filmezzenek le és milyen szöveget mondjanak fel.

Segédanyag: feladatlap az A), a B) és a C), D) változathoz

A helyszínen: a csoportok önállóan mozognak. Az A) és a C) változat esetén érdemes az öt csoportot az öt helyszínhez külön-külön elindítani, és megbeszélni velük, hogy milyen irányban mozognak tovább, hogy ne zavarják egymás munkáját. Szintén legalább egy-másfél órát vesz igénybe.

Ellenőrzés: mivel a kisfilmeket (vagy a prospektust) otthon kell befejezni, az alkotások bemutatására már otthon, a következő tanórán kerül sor. Egyéni alkotásokról van szó, így egyéges értékelőlap nincs. A szóbeli értékelésnél érdemes figyelembe venni, hogy az alkotás mennyire szakszerű, informatív, mennyire esztétikus, humoros, illetve mennyire csapatmunka eredménye.

A feladatokat ld. a Mellékletben.

c. Helyszíni kvíz / Tudáspróba

A diákok egyénileg vagy csoportjaikban megoldanak egy 23 kérdésből álló feleletválasztós tesztet az előkészítő órán és az előző feladatok készítése során szerzett ismereteik alapján.

Előkészület: csak azt kell eldönteni, hogy a tudáspróbát egyénileg vagy az öt csoport között akarjuk lebonyolítani.

Segédanyag: feladatlap (a tanár számára megoldások is).

A helyszínen: a kiosztott feladatlapokat a diákok kitöltik (amennyiben ezt a feladatot már digitalizálták, akkor az erre létrehozott alkalmazás segítségével online is kitölthető). Fél órát szánjunk rá.

Ellenőrzés: a megoldások segítségével helyben és szóban a legérdekesebb, de időhiány esetén a táblázatokat beszédve írásban is lehet (amennyiben a feladatot már digitalizálták, akkor a megoldás kérdésenként, az idő lejártával automatikusan megjelenik, és az alkalmazás az eredményt is számolja).

A feladatlapot ld. a Mellékletben.

Megoldások

1. Hogy nevezik azt a földrajzi tájegységet, amelynek Bonyhád a „fővárosa” /központja?

A) Hegyhát	B) Völgység	C) Hegyalja	D) Nincs ilyen.
------------	-------------	-------------	-----------------

2. Melyik uralkodó idején vásárolt birtokot a Perczel család?

A) I. József	B) III. Károly	C) Mária Terézia	D) II. József
--------------	----------------	------------------	---------------

3. Mely szervezet/mozgalom jelmondata került a város címerébe?

A) Volksbund	B) Hűséggel a Hazáért	C) Cserkészmozgalom	D) Hűséggel a Hazához
--------------	-----------------------	---------------------	-----------------------

4. Milyen címerállat került a Perczel-címerből a város címerébe?

A) oroszlán	B) sas	C) sárkány	D) párdac
-------------	--------	------------	-----------

5. Honnan származott a Perczel család?

A) Ausztria	B) Morvaország	C) Németország	D) Felvidék
-------------	----------------	----------------	-------------

6. Hány Perczel fiú nevelőjének fogadták föl Vörösmarty Mihályt?

A) 2	B) 3	C) 4	D) 1
------	------	------	------

7. Kinek a nevét viselte a Perczel Mór által szervezett első szabadcsapat 1848 szeptemberében?

A) Zrínyi Miklós	B) Rákóczi Ferenc	C) Kinizsi Pál	D) Bercsényi Miklós
------------------	-------------------	----------------	---------------------

8. A Védegylet tagjai hány évre vállalták a magyar ipartermékek vásárlását előnyben részesíteni?

A) 4	B) 6	C) 2	D) Nem volt időhöz kötve.
------	------	------	---------------------------

9. Melyik tájegység 1848-as visszafoglalása egyértelműen Perczel Mór érdeme?

A) Tiszántúl	B) Völgység	C) Muraköz	D) Temesköz
--------------	-------------	------------	-------------

10. Mi volt a legmagasabb rangja Perczel Mórnak a szabadságharcban?

A) tábornok	B) ezredes	C) kapitány	D) hadnagy
-------------	------------	-------------	------------

11. Milyen stílusú Perczel Mór felújított szülőháza?

A) eklektikus	B) romantikus	C) copf	D) klasszicista
---------------	---------------	---------	-----------------

12. Melyik városban nyomtatták azt a Szentírást, amelyet Perczel Mór személyes tárgyai közül őriz a Völgységi Múzeum?

A) Utrecht	B) Augsburg	C) Heidelberg	D) Pápa
------------	-------------	---------------	---------

13. Milyen tárgyakat gyártott először az 1909-ben Perczel Béla által alapított zománcgyár?

A) névtáblákat	B) utcatáblákat	C) edényeket	D) dominókat
----------------	-----------------	--------------	--------------

14. Melyik ország fővárosának kb. 100.000 utca- és házszámtábla rendelését nyerte el a Bonyhádi Zománcgyár a két világháború között?

A) Bulgária	B) Törökország	C) Lengyelország	D) Olaszország
-------------	----------------	------------------	----------------

15. Mely iparágak voltak jelentősek Bonyhádon a zománcgyár mellett a 20. század elején?

A) nyomdászat, cipőgyártás	B) nyomdászat, bányászat	C) bányászat, textilipar	D) malomipar, cipőgyártás
----------------------------	--------------------------	--------------------------	---------------------------

16. Melyik nemzetiség települt be legnagyobb számban a térségbe a 18. században?

A) szerb	B) zsidó	C) német	D) magyar
----------	----------	----------	-----------

17. Mi lett a sorsa Perczel (IV) Bélának 1944. március 19-e után, a német megszállást követő időkből?

A) fogság, üldöztetés	B) kivégezték	C) emigráció	D) bujkálás
-----------------------	---------------	--------------	-------------

18. Mi volt a legkedveltebb témája Vörösmarty Mihály és plébános barátja, Egyed Antal beszélgetéseinek?

A) A reformkori politika.	B) Irodalom.	C) A tanítói feladatok.	D) Vörösmarty jogi tanulmányai.
---------------------------	--------------	-------------------------	---------------------------------

19. A Vörösmarty kompozícióban ki a két nőalak?

A) Euterpé és Perczel Etelka	B) Vörösmarty műzsái	C) Perczel Etelka és Erato, az egyik műzsa	D) Perczel Etelka és egy angyal
------------------------------	----------------------	--	---------------------------------

20. Hány évig háztanítóskodott Vörösmarty Mihály a Perczel családnál?

A) 3	B) 5	C) 9	D) 7
------	------	------	------

21. Mi volt a keresztnéve annak a Perczelnek, aki a Szabadelvű Párt politikusaként segítette (megadva a jelet) Tisza István „zsebkendőszavazását”?

A) Sándor	B) Béla	C) Miklós	D) Dezső
-----------	---------	-----------	----------

22. Hány Perczel fiú harcolta végig az 1848–49-es szabadságharcot?

A) 1	B) 3	C) 4	D) 2
------	------	------	------

23. Honnan érkeztek betelepülők nagy számban a II. világháborút követően?

A) Alföld, Felvidék	B) Székelyföld, Felvidék	C) Bukovina, Felvidék	D) Bukovina, Bácskádék
---------------------	--------------------------	-----------------------	------------------------

d. Drámapedagógia

A diákok csoportokban egy-egy, a bonyhádi, illetve a Perczel család történetéhez kapcsolódó történelmi eseményt jelenítenek meg dramatikus formában.

Előkészület: a feladatokat a diákoknak akár már az előkészítő órán, de legkésőbb aznap, az utazás kezdetén osszuk ki, hogy készülhessenek! Döntsük el, melyik csoport melyik eseményt kapja! Ha a feladatot előre kiadjuk, segíthetünk a csoportoknak eldönteni az előadás formáját (szöveges jelenet, mozgásos jelenet, élőkép), ellenőrizni a szövegeket, illetve elkészíteni az esetleges kellékeket (táblák, jelmezek), de utóbbi semmiképpen sem kötelező.

Segédanyag: feladatlap az eseményekkel és a szerepekkel.

A helyszínen: a csoportok külön-külön készülnek fel. Ha alapvetően a helyszínen történnek az előkészületek, akkor a tanári segítségre itt lesz szükség. A csoportok bemutatják egymásnak az alkotásaikat. Attól függően, hogy mennyi helybeni előkészület szükséges, fél-másfél órát vesz igénybe.

Ellenőrzés: Ha lehet, mindenképpen helyben és szóban is kell értékelni. Emeljük ki a történelmi hűséget, a kreativitást és a csapatmunkát!

Fakultatív feladat! – Mémkészítés

A diákok egyénileg vagy csoportban memet készítenek Bonyhádra kapcsolódóan.

Előkészület: nem szükséges, ezt a feladatot csak a helyszínen adjuk ki, ha van érdeklődés.

Segédanyag: feladatlap gondolatébresztőnek.

A helyszínen: ezt a feladatot utólag, otthon végzik el a diákok.

Ellenőrzés: az elkészült memeket otthon, a következő tanórán mutatják be a diákok. A szóbeli értékelésnél az intelligenciát, a kreativitást és a humort vegyük figyelembe!

A kiosztandó feladatokat ld. a Mellékletben.

4. Tanórai utófeldolgozás

- A kisfilmek bemutatása, majd értékelése
- Az esetleg elkészült mémek bemutatása és értékelése
- Az esetleg elmaradt értékelések (Tudáspróba, Drámajáték) pótlása
- Kompetencia alapú záró feladatok megoldása és értékelése

A tanórai utófeldolgozáshoz tartozó feladatokat ld. a Mellékletben.

Megoldások

1. feladat

- a) Az első világháború.
- b) A visszaeső termeléshez nem volt szükség annyi munkásra, így csökkentették a munkáslétszámot.
- c) középüzem

2. feladat

- a) miniszteri ellenjegyzés
- b) 1., 3.
- c) országgyűlés
- d) 2., 4.

3. feladat

- a) Dráva
- b) Jellasics horvát bán
- c) A főváros (Pest-Buda) elfoglalása, a forradalom leverése
- d) 2., 3.
- e) 3.

5. Forrásjegyzék

Perczel Mór szülőházának parkja:

<https://bonyhad.hu/ertekeink/perczel-mor-szulohazanak-parkja/> 2024.06.21.19.31.

Perczel-kúria (Perczel Mór u. 44.)

<https://bonyhad.hu/ertekeink/perczel-kuria-perczel-mor-u-44/> 2024.06.21.19.36.

Perczel Béla III. kastély (Solymár Imre Városi Könyvtár)

<https://bonyhad.hu/ertekeink/perczel-bela-iii-kastely-solymar-imre-varosi-konyvtar/>

2024.06.21.19.38.

BONYHÁD, PERCZEL-KÚRIA – történelmi emlékhely

<https://magyarnemzetinevter.hu/memorial/1796965/> 2024.06.21.19.55.

Bonyhádi PERCZEL MÓR (Bona Gábor: Az 1848–49-es szabadságharc tisztikara)

<https://www.arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/Bona-bona-tabornokok-torzstisztek-1/tabornokok-es-torzstisztek-az-184849-evi-szabadsagharcban-23DD/iii-eletrajzi-adatok-273C/tabornokok-2775/bonyhadi-perczel-mor-2796/> 2024.06.21.20.01.

Bonyhád, a Perczelek városa szöveg: Horváth Magdolna

<https://amiothonunk.hu/bonyhad-a-perczelek-varosa/> 2024.06.21.20.05.

Kolta László: Perczel Mór emléke Bonyhádon – Honismeret, 1999 (27. évfolyam) 2.sz.

https://epa.oszk.hu/03000/03018/00147/pdf/EPA03018_honismeret_1999_02_061-064.pdf

Perczel Mór Emlékszoba – Bonyhád

http://www.museum.hu/muzeum/815/Perczel_Mor_Emlékszoba?f 2024.06.21.20.13.

Perczel Mór életrajza

<https://perczelmor.dobogoegyesulet.hu/eletrajz/> 2024.06.21.20.19.

Perczel veresége Mórnál. Szerző: Tarján M. Tamás

<https://rubicon.hu/kalendarium/1848-december-30-perczel-veresege-mornal> 2024.06.21.20.22.

Kétszáz éve született Perczel Mór – 2011. november 11. 08:50 MTI

https://mult-kor.hu/20111111_ketszaz_eve_szuletett_perczel_mor 2024.06.21.20.30.

Hermann Róbert: Perczel Mór első honmentő hadjárata

<https://balatonimuzeum.hu/termek/perczel-mor-első-honmento-hadjarata/> 2024.06.21.20.38.

Hogyan került az ifjú Vörösmarty a Perczel családhoz?

<http://volgysegportal.hu/2010/07/09/blank-21237720/> 2024.07.04.12.01.

Perczel Mór emlékirataiból 1899.

<http://volgysegportal.hu/2010/07/09/blank-71403088/> 2024.07.04.02.04.

Hűségmozgalmi nyilatkozat

<http://volgysegportal.hu/2008/12/20/blank-18347484/> 2024.07.04.12.09.

Vörösmarty Mihály szoborcsoport

<http://volgysegportal.hu/2008/12/19/blank-37210003/> 2024.07.04.12.10.

Bonyhád címere

<https://www.nemzetijelkepek.hu/bonyhad-varos> 2024.07.08.8.46.

A Dél-Dunántúl nemzetiségi sokszínűsége (KSH tanulmány)

<https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/regiok/pecsnemzetiseg.pdf> 2024.07.08.12.04.

Gyarmathy Livia: Együttélés című film

<https://nfi.hu/alapfilmek-1/alapfilmek-filmek/dokumentumfilm/egyuttes.html> 2024.07.08.12.30.

Szabó Tibor – dr. Farkas István Gergő – Gábor Zsolt: "A meg nem alkuvó tolnai – Perczel Mór élete és harcai" időszaki kiállítás ismertető, 2022.

A dráma jelenetekhez:

Perczel Mór emlékirataiból 1899.

<http://volgysegportal.hu/2010/07/09/blank-71403088/> 2024.07.04.02.04.

Horváth Elza: A Védegylet története (Bp, 1911.)

<https://real-eod.mtak.hu/5211/1/000902560.pdf> 2024.07.06.21.02.

Nem támogatta Széchenyi a Védegyletet

https://mult-kor.hu/20141006_nem_tamogatta_szechenyi_a_vedegyletet 2024.07.06.21.17.

A sukorói haditanács

<https://www.magyarhuszar.hu/hir/pakozdi-csata-tortenetenek-kerdesei-v-sukoroi-haditanacs>
2024.07.06.11.21.

Talpra Perczel, hí a haza! (virtuális kiállítás)

<https://bonyhad.story.gulto.eu/visitor/story/7bd46faf-1ce6-4de2-bdad-c863be1c8570/startPage>

2024.07.08.10.24.

<https://perczelmor.dobogoegyesulet.hu/eletrajz/> 2024.06.21.20.19.

A képek forrása (PPT):

https://hu.wikipedia.org/wiki/Perczel_csal%C3%A1d#/media/F%C3%A1jl:Perczel-cimer-700.jpg
2024.07.04.12.30.

https://hu.wikipedia.org/wiki/Bonyh%C3%A1d#/media/F%C3%A1jl:HUN_Bonyh%C3%A1d_C%C3%ADmer.svg 2024.07.08.13.21.

<https://www.arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/Bona-bona-tabornokok-torzstisztek-1/tabornokok-es-torzstisztek-az-184849-evi-szabadsagharcban-23DD/iii-eletrajzi-adatok-273C/tabornokok-2775/bonyhadi-perczel-mor-2796/>

2024.07.06.18.56.

https://hu.wikipedia.org/wiki/V%C3%B6r%C3%B6smarty_Mih%C3%A1ly

2024.07.06.20.50

Készítette: József Károly - Pesti Hírlap 1842, Közkincs, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=50509574> 2024.07.08.10.00.

https://nat2012.nkp.hu/tankonyv/tortenelem_6/lecke_05_039 2024.07.22.11.53.

Életképek, 1847.

<https://costumecon.blogspot.com/2018/07/az-ev-divatja-1847-magyar-honderu-es.html>
2024.07.10.12.20.

<https://www.ldm.hu/hu/blog/perczel-mor-honved-tabornok-relikviai> 2024.07.08.10.41.

<https://www.budaihonvedek.hu/wp-content/uploads/1848-honvedek.jpg> 2024.07.08.17.51.

https://hu.wikipedia.org/wiki/Batthy%C3%A1ny_Lajos_%28minisztereln%C3%B6k%29

2024.07.08.11.16.

<https://www.magyarhuszar.hu/hir/pakozdi-csata-tortenetenek-kerdesei-v-sukoroi-haditanacs>

2024.07.06.19.27.

Liptai Ervin: Magyarország hadtörténete

in: <https://www.tortenelemutravalo.hu/az-1848-as-pecsi-esemenyek/> 2024.07.08.11.34.

https://hu.wikipedia.org/wiki/M%C3%B3ri_%C3%BCtk%C3%B6zet#/media/F%C3%A1jl:T%C3%A9l_i_hadj%C3%A1rat_1848_49_2.png 2024.07.08.10.59.

https://hu.wikipedia.org/wiki/M%C3%B3ri_%C3%BCtk%C3%B6zet#/media/F%C3%A1jl:M%C3%B3ri_%C3%BCtk%C3%B6zet_1848.jpg

2024.07.08.11.06.

Závodszy Géza – Hermann Róbert: Nemzet születik. Új képes történelem.
Magyar Könyvklub–Helikon Kiadó, Budapest, 1997, 83. oldal.

<https://mek.oszk.hu/01900/01903/html/index437.html> 2024.06.21.20.32.

<https://www.pecsma.hu/szabadsagharcos-pecsiek-akikrol-nem-sokat-beszelnk/>
2024.07.06.18.47.

<https://encrypted-tbn0.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcRVC9GI1kD6xNxveGMMHtfQR35HwtFmuR3DA&s>

2024.07.08.12.31.

<https://kotodokorut.wordpress.com/2016/12/19/bonyhad/> 2024.07.08.12.35.

Talpra Perczel, hí a haza! (virtuális kiállítás)

<https://bonyhad.story.qulto.eu/visitor/story/7bd46faf-1ce6-4de2-bdad-c863be1c8570/startPage>

2024.07.09.13.42.

6. Melléklet

Helyszíni feladatok

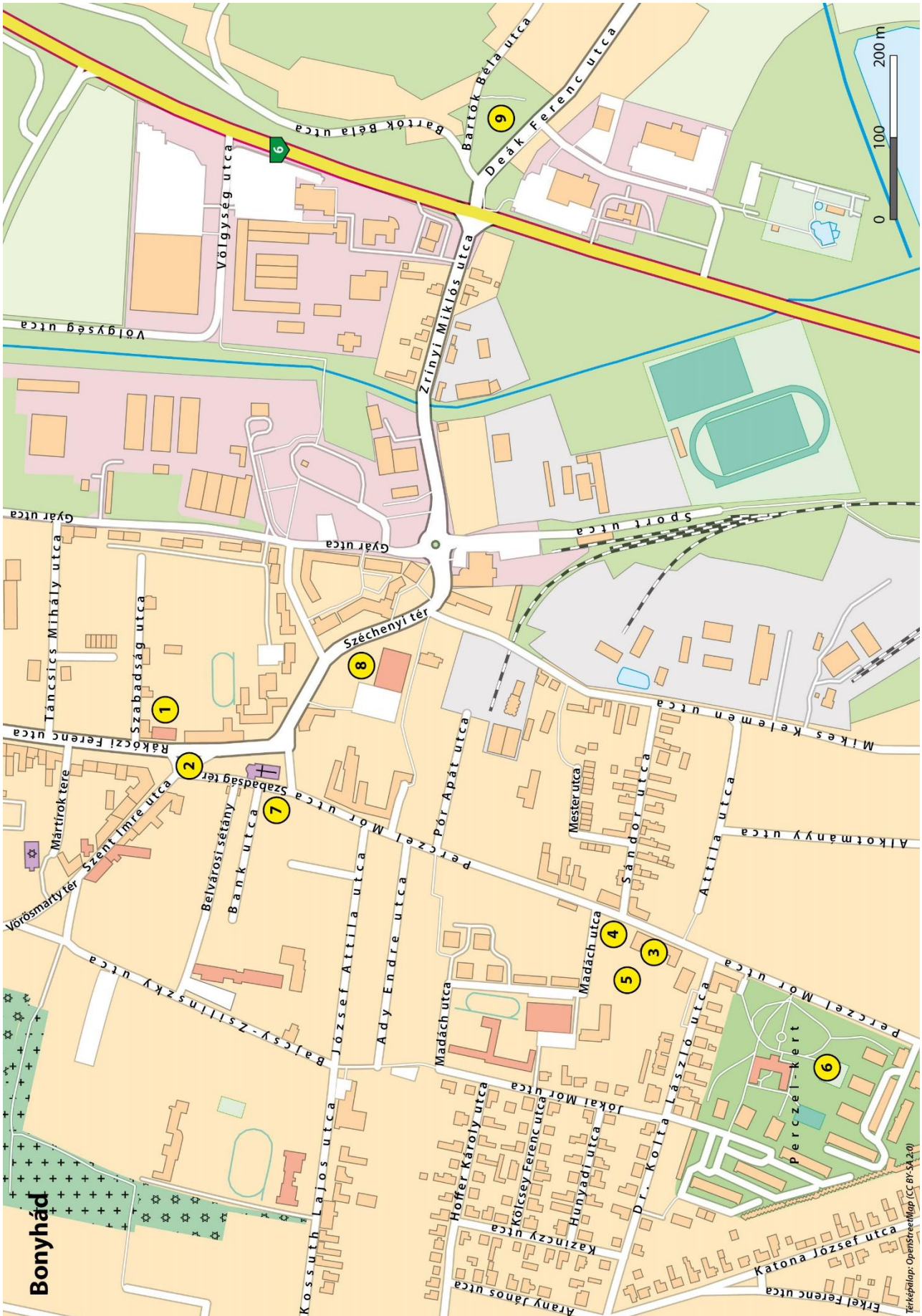
Nyomkeresés

Fedezzétek fel Bonyhád és a Perczel család emlékeit a térkép és a leírások segítségével!

- Alkossatok öt csoportot az előzetesen megbeszéltek szerint! Minden csoport kap egy térképet és egy kitöltendő táblázatot.
- Induljatok el a csoportotokkal és keressétek meg a térképen jelölt pontokat!
- Párosítsátok az egyes pontoknál talált emlékeket a táblázatban szereplő leírásokkal: írjátok be a táblázatba a nevüket és a helyük sorszámát!
- Jól figyeljétek meg, mert a későbbi feladatokban is lesz róluk szó!

Leírás	Megnevezés	Sorszám
Perczel Mór a felesége révén szerezte a protestáns Szentírást, amit mind a szabadságharc, mind az emigráció alatt magánál tartott, jegyzetekkel látott el.	<i>Völgységi Múzeum</i>	1
A Zománcgyár két világháború közötti reklámtábláinak egyike, ami egy sörgyár (Dreher) csokoládéját hirdeti. (A gazdasági válság miatt kezdtek a termék gyártásába.)	<i>Völgységi Múzeum</i>	1
Az „ÚJ OTTHON” újság főcíme „A népi szervezeteknek szükségük van az áttelepítettekre – az áttelepítetteknek szükségük van a népi szervezetre” címmel jelent meg, utalva a térségbe a németek helyére/házába telepített felvidéki magyarokra és a bukovinai széke-lyekre.	<i>Völgységi Múzeum</i>	1
A parkban álló mellszobor – talpzatán a táblán a honvédtábornok kézjegyével – azok alatt a fák alatt áll, ahol kisgyermekként testvéreivel katonásdit játszott a szülőház kertjében.	<i>Perczel Mór szobra</i>	4
„Szép Etelka, halld utolszor, Amit sóhajt e csekély sor: Légy áldott! isten veled!” (Vörösmarty Mihály: Búcsú) – A szoborcsoport második alakja Perczel Etelka alakját idézi meg. Az ifjú költő érzelmeit Etelka nem viszonzta. A költészet jelképeként és az Etelka iránt érzett szerelem kifejezésére készítette az alkotó a harmadik, a szerelmi költészet műsáját ábrázoló szárnyas nőalakot. A szoborcsoportban a két nőalak kezét nyújtva egymás felé néz. Erato, a kilenc görög múza egyike, nevének eredeti értelme ‘szeretetreméltó’, később a lírai, főképp a szerelmi költészet műsójaként tartották számon.	<i>Vörösmarty kompozíció</i>	8
A bonyhádi szobor a megye egyik legimpozánsabb és legszebb és legrégebbi ilyen jellegű alkotása. Felirata szerint Walter József bonyhádi orvos állíttatta 1796-ban, hálából a pestisjárvány elmúlásáért. A Perczel család is hozzájárulhatott a felállítás költségeihez, mivel a család védőszentjeit találjuk meg az oszlopon. A fő nézeti oldalon Péter és Pál, József, Mária és Rozália található, majd az egyes oldalakon még Flórián és Sebestyén szobrát láthatjuk.	<i>Szentháromság szobor</i>	2
A volt Perczel-kúria 1780 körül épült copf stílusban, majd 1820 körül klasszicista stílusban építették át. A kúria mögött áll a 18. században épült, átalakított korábbi Perczel-kúria. Itt született Perczel Mór 1848-as honvédtábornok 1811-ben, majd itt töltötte életének utolsó évtizedeit. Az utcai homlokzaton emléktábla jelzi ezt.	<i>Perczel Mór szülőháza</i>	3
Az emlékezet szerint a gyermek Mór a hatalmas kertben háborúsdit játszott Miklós öccsével, s ehhez jobbágyaik gyermekei szolgáltatták a hadsereget.	<i>Perczel-kúria parkja</i>	5
A kis szobányi kiállításban látható néhány Perczel Mórhoz köthető személyes tárgy, pl. a szemüvege.	<i>Perczel Mór Emlékszoba</i>	3
Ez a Perczel-kúria eredetileg Perczel Béla III. – a zománcgyár alapítója – és családjának kastélya, lakóháza volt. A 600 m ² alapterületű kastély 15 szobát foglalt magában, Perczel Béla ötgyermekes családjának lakóházául, társasági helyszínül szolgált 1948-ig. 1985-től könyvtár.	<i>Perczel kastély (Könyvtár épület)</i>	6
Az 1909-ben Dominó- és Zománcábragyárt alapító, a kúriát építtető Perczel (III) Bélának állít emléket a kis kiállítás az általa épített épületben.	<i>Perczel (III) Béla emlékszoba</i>	6
„Oktass és magyarul terjesszed az Isten igéjét; Így veled terjed majd a hazanyelvnek ügye, S a honn is gyarapúl: te pedig fő karba jutandasz: Fényleni fog neved is Hunnia díszes egén.” (Vörösmarty Mihály: Egyed Antalhoz) – Házitanítóskodása éveiben gyakori vendége volt a vers címzettjének. Emléktábla jelzi a ház falán.	<i>Római Katolikus Plébánia</i>	7
FAKULTATÍV: A város régi – az előkelők – temetője, amely a Perczel család számos tagjának végső nyughelye, itt helyezték végső nyugalomra Perczel Mórt is.	<i>Kálvária domb</i>	9

Képes krónika

A) változat

Készítsetek kisfilmet a Perczel család emlékeiről Bonyhádon!

- A már kialakult csoportokban dolgozzatok tovább! Minden csoport kap egy térképet és egy leírást a teendőkről.
- Keressétek fel a megadott helyszíneket! Készítsetek a telefonotokkal rövid videókat, amelyeken ti is és az adott látványosság is látszik!
- Lehetőség szerint mondjatok is róluk néhány fontos információt, vagy éppen meséljétek a bennetek keltett benyomásról! Használjátok fel a bevezető órán tanultakat, illetve az előzetes felkészülés során gyűjtött és a helyszínen szerzett ismereteket!
- Otthon vágjátok össze a felvételeket egy pár (legfeljebb öt) perces videóvá! Vágjátok alá zenét, esetleg feliratozzátok az egyes részeket!

A feldolgozandó látványosságok:

- a) Völgységi Múzeum (Bonyhád, Szabadság tér 2.)
- b) Perczel kúria és kertje (Bonyhád, Perczel Mór u. 44.) – Perczel Mór emlékszoba /A múzeumban kell kérni a bejutást/
- c) Solymár Imre Városi Könyvtár (Perczel kastély) (Bonyhád, Perczel Mór u. 50.) – Perczel Béla emlékszoba /A könyvtárban kell kérni a bejutást/
- d) Vörösmarty nyomán:
 - Római Katolikus Plébánia (Bonyhád, Szabadság tér 11.)
 - Vörösmarty szoborkompozíció (Vörösmarty Mihály Művelődési Központ, Bonyhád, Széchenyi tér 2.)
- e) Perczel Mór sírja (Kálvária domb, Bonyhád, Bartók Béla u.) – fakultatív

B) változat

Készítsetek kisfilmet a kapott - Bonyhádroz köthető - témáról!

- A már kialakult csoportokban dolgozzatok tovább! Minden csoport kap egy térképet és egy leírást a teendőkről.
- Keressétek fel a csoportotok számára kijelölt helyszín(eke)t! Készítsetek a telefonotokkal rövid videókat, amelyeken ti is és az adott látványosság is látszik!
- Lehetőség szerint mondjatok is róla néhány fontos információt, vagy éppen meséljétek a bennetek keltett benyomásról! Használjátok fel a bevezető órán tanultakat, illetve az előzetes felkészülés során kapott és a helyszínen gyűjtött ismereteket!
- Figyeljétek arra, hogy a megadott szempontokat a videótokban dolgozzátok fel! Emellett dobjátok fel a videót érdekességekkel, humoros elemekkel is!
- Otthon vágjátok össze a felvételeket egy pár (legfeljebb öt) perces videóvá! Vágjátok alá zenét, esetleg feliratozzátok az egyes részeket!

A feldolgozandó témák és feldolgozásuk szempontjai:

1. csoport: A Völgységi Múzeum (Bonyhád, Szabadság tér 2.)

- Milyen építészeti stílusban épült?
- Mutassátok be, az épület milyen funkciókat töltött be korábban!
- Milyen kiállítási elemek kapcsolódnak a Perczel családhoz?
- Milyen mesterségeket mutat be?
- Miért van felvidéki szoba a kiállításon? Miért található benne székely lakóház makett is?

2. csoport: Perczel kúria (Bonyhád, Perczel Mór u. 44.)

- Milyen építészeti stílusban épült, és melyek a főbb elemei?
- Kihez kötődik építése?
- Hogyan telhetek a gyermek Perczel Mór napjai?
- Melyik tárgyak idézik meg Perczel Mór alakját? Hogyan?
- Mivel tölthette itt utolsó éveit Perczel Mór?

3. csoport: Perczel kastély és arborétum

(Solymár Imre Városi Könyvtár - Bonyhád, Perczel Mór u. 50.)

- Ki volt a kúria építtetője?
- Milyen funkciókat töltött be az épület napjainkig?
- Mutassátok be a park értékes növényei közül kettőt!
- Perczel Béla emlékszoba: Mutassátok be a gyáralapítót és a gyár termékeit!
- Készítsetek egy rövid reklámot /ajánlást a zománcgyár termékeihez (vagy egy termékéhez)!

4. csoport: Vörösmarty Mihály nyomában

- Hogyan (mire) taníthatta a három Perczel fiút az ifjú költő (például a kertben)? (Perczel kúria, Bonyhád, Perczel Mór u. 44.)
- Ti mit tanulnátok Vörösmartytól?
- Milyen érzelmek fűzték a Perczel fiúk lánytestvéréhez, Etelkához? Hogyan állít emléket ennek a város?
- Idézzétek föl baráti beszélgetését Egyed Antal plébánossal: miről beszélgettek? (Mutassátok meg az épületet is!)
- Van kedvenc Vörösmarty versetek/idézetetek? Mutassátok be!

C) változat

Készítsetek *Bonyhád – a Perczelek városa* címmel bemutató prospektust!

- A már kialakult csoportokban dolgozzatok tovább! Minden csoport kap egy térképet és egy leírást a teendőkről.
- Keressétek fel a helyszíneket! Készítsetek a telefonotokkal fotókat, amelyeken ti is és az adott látványosság is látszik!
- Otthon rendezzétek a fotókat két A4-es lapra, és írjatok közéjük ismeretterjesztő, ajánló, kedvcsináló rövid szövegeket! Legyen a végeredmény egy szép, nyomtatható kiadvány, amit ti is szívesen kézbe vennétek!
- A szövegek írásához használjátok fel a bevezető órán tanultakat, illetve az előzetes felkészülés során gyűjtött ismereteket! Az információk mellett írjatok a személyes élményeitekről, benyomásaitokról is!

A bemutatandó helyek:

- A Völgységi Múzeum (Bonyhád, Szabadság tér 2.)
- Perczel-kúria (Bonyhád, Perczel Mór u. 44.)
- Perczel-kastély és arborétum (Solymár Imre Városi Könyvtár – Bonyhád, Perczel Mór u. 50.)
- Perczel Mór sírja (Kálvária-domb, Bonyhád, Bartók Béla u.) – fakultatív

Helyszíni kvíz / Tudáspróba

Most kiderül, mire emlékeztek a bevezető órán tanultakból és a helyszínen látottakból!
Válasszátok ki a helyes megoldást!

1. Hogy nevezik azt a földrajzi tájegységet, amelynek Bonyhád a „fővárosa” /köz-pontja?

A) Hegyhát	B) Völgység	C) Hegyalja	D) Nincs ilyen.
------------	-------------	-------------	-----------------

2. Melyik uralkodó idején vásárolt birtokot a Perczel család?

A) I. József	B) III. Károly	C) Mária Terézia	D) II. József
--------------	----------------	------------------	---------------

3. Mely szervezet /mozgalom jelmondata került a város címerébe?

A) Volksbund	B) Hűséggel a Hazá- ért	C) Cserkészmozga- lom	D) Hűséggel a Hazá- hoz
--------------	----------------------------	--------------------------	----------------------------

4. Milyen címerállat került a Perczel-címerből a város címerébe?

A) oroszlán	B) sas	C) sárkány	D) párduc
-------------	--------	------------	-----------

5. Honnan származott a Perczel család?

A) Ausztria	B) Morvaország	C) Németország	D) Felvidék
-------------	----------------	----------------	-------------

6. Hány Perczel fiú nevelőjének fogadták föl Vörösmarty Mihályt?

A) 2	B) 3	C) 4	D) 1
------	------	------	------

7. Kinek a nevét viselte a Perczel Mór által szervezett első szabadcsapat 1848 szeptemberében?

A) Zrínyi Miklós	B) Rákóczi Ferenc	C) Kinizsi Pál	D) Bercsényi Miklós
------------------	-------------------	----------------	---------------------

8. A Védegylet tagjai hány évre vállalták a magyar ipartermékek vásárlását előnyben részesíteni?

A) 4	B) 6	C) 2	D) Nem volt időhöz kötve.
------	------	------	------------------------------

9. Melyik tájegység 1848-as visszafoglalása egyértelműen Perczel Mór érdeme?

A) Tiszántúl	B) Völgység	C) Muraköz	D) Temesköz
--------------	-------------	------------	-------------

10. Mi volt a legmagasabb rangja Perczel Mórnak a szabadságharcban?

A) tábornok	B) ezredes	C) kapitány	D) hadnagy
-------------	------------	-------------	------------

11. Milyen stílusú Perczel Mór felújított szülőháza?

A) eklektikus	B) romantikus	C) copf	D) klasszicista
---------------	---------------	---------	-----------------

12. Melyik városban nyomtatták azt a Szentírást, amelyet Perczel Mór személyes tárgyai közül őriz a Völgységi Múzeum?

A) Utrecht	B) Augsburg	C) Heidelberg	D) Pápa
------------	-------------	---------------	---------

13. Milyen tárgyakat gyártott először az 1909-ben Perczel Béla által alapított zománcgyár?

A) névtáblákat	B) utcatáblákat	C) edényeket	D) dominókat
----------------	-----------------	--------------	--------------

14. Melyik ország fővárosának kb. 100.000 utca- és házszámtábla rendelését nyerte el a Bonyhádi Zománcgyár a két világháború között?

A) Bulgária	B) Törökország	C) Lengyelország	D) Olaszország
-------------	----------------	------------------	----------------

15. Mely iparágak voltak jelentősek Bonyhádon a zománcgyár mellett a 20. század elején?

A) nyomdászat, cipőgyártás	B) nyomdászat, bányászat	C) bányászat, textilipar	D) malomipar, cipőgyártás
----------------------------	--------------------------	--------------------------	---------------------------

16. Melyik nemzetiség települt be legnagyobb számban a térségbe a 18. században?

A) szerb	B) zsidó	C) német	D) magyar
----------	----------	----------	-----------

17. Mi lett a sorsa Perczel (IV) Bélának 1944. március 19-e után, a német megszállást követő időkben?

A) fogság, üldöztetés	B) kivégezték	C) emigráció	D) bujkálás
-----------------------	---------------	--------------	-------------

18. Mi volt a legkedveltebb témája Vörösmarty Mihály és plébános barátja, Egyed Antal beszélgetéseinek?

A) A reformkori politika.	B) Irodalom.	C) A tanítói feladatok.	D) Vörösmarty jogi tanulmányai.
---------------------------	--------------	-------------------------	---------------------------------

19. A Vörösmarty kompozícióban ki a két nőalak?

A) Euterpé és Perczel Etelka	B) Vörösmarty műzsái	C) Perczel Etelka és Erato, az egyik műzsa	D) Perczel Etelka és egy angyal
------------------------------	----------------------	--	---------------------------------

20. Hány évig házitanítoskodott Vörösmarty Mihály a Perczel családnál?

A) 3	B) 5	C) 9	D) 7
------	------	------	------

21. Mi volt a keresztnéve annak a Perczelnek, aki a Szabadelvű Párt politikusaként segítette (megadva a jelet) Tisza István „zsebkendőszavazását”?

A) Sándor	B) Béla	C) Miklós	D) Dezső
-----------	---------	-----------	----------

22. Hány Perczel fiú harcolta végig az 1848–49-es szabadságharcot?

A) 1	B) 3	C) 4	D) 2
------	------	------	------

23. Honnan érkeztek betelepülők nagy számban a II. világháborút követően?

A) Alföld, Felvidék	B) Székelyföld, Felvidék	C) Bukovina, Felvidék	D) Bukovina, Bácska
---------------------	--------------------------	-----------------------	---------------------

Drámapedagógia

Ebben a feladatban egy fontos esemény szereplőivé váltok. Játsszátok, el, mutassátok be a többieknek!

- A már kialakult csoportokban dolgozzatok tovább! Minden csoport kapott már egy történelmi eseményt, annak leírását és a hozzá tartozó szerepkártyákat.
- Osszátok ki a szerepeket! Ha nem vagytok elegen, nem kell minden szerepet kiosztani, találjátok ki, hogy a jelenet melyik részét adjátok elő!
- Találjátok ki a bemutatótok formáját! Rövid szöveges jelenet lesz: párbeszéd vagy vita két szereplő között, esetleg a tömeghez intézett beszéd? Mozgásos jelenet lesz: eljártsszátok a felvonulást, a harcot, vagy amit éppen a jelenet megkövetel? Élőképet készítenek: beálltok egy előre megtervezett, kifejező, hatásos pózba?
- Készüljete fel az előadásra! Beszéljétek meg az elhangzó rövid szövegeket, ha lesznek! Találjátok ki a mozgást, a mozdulatokat, a pózokat! Megpróbálhatjátok az öltözékekkel is kifejezni a kor hangulatát.
- Mutassátok be a többi csoportnak az alkotásotokat!
- Beszéljétek meg, mennyire sikerült a kapott helyzetet megjeleníteni?

Szituációk:

1. 1826. Bonyhád, Perczel-kert:

Vörösmarty Mihály házitanító és a Perczel család búcsúznak egymástól. Közel 9 évi szolgálat után most végleg elköszön a költő, hogy Pesten az irodalmi élet része legyen, hiszen a Zalán futása meghozta az irodalmi elismerést számára. A Perczel-fiúk milyen emlékekkel köszönhetnek el tanítójuktól? A költő hogyan búcsúzhat a tanítványaitól, elérhetetlen szerelmétől, Etelkától? Hogyan köszönik meg a szülők a 9 évi szolgálatot?

Forrás:

„821 őszen fölkerestük Mohácsot, azután Siklóst, végre Szigetvárt s csak miután e helyek színén egészen megtelt ébredező gyermeki valónk a múlt emlékeivel, szomorú és dicső benyomásaival, értünk kis utazásunk céljához.

Mohácsról gyalog menénk.....

Vörösmartynak szokása volt, olvasmányaink és tanulmányainkról, különösen a magyar történelmiekről gyakran beszélgetni velünk. Esméi, melyekkel azokat kíséré s világosítá, gyakran igen mélyen hatottak reánk s bevésődtek szívem- és emlékembe. Mintha előttem állana, annyi év után még, mohácsi sétánk s egész kirándulásunk, melynek épen elbeszélése folyamában vagyok, úgy jut eszembe minden pont, csaknem minden szó. ...

Atyám és Vörösmarty hosszan beszélgetének ezekről s a gyászos csapás egyéb okai és siralmas következményeiről, s nekem mélyen lelkembe vésődött minden szavuk s mindaz, mit itt láték.

Mohácsot elhagyva, Siklósra mentünk. Ott áll még a Garák vára, ekkor a Batthyányiak tulajdona. Hittem volna-e akkor, hogy Kázmér, ki akkor maga is még gyermek vala, valaha még

a politikai és hadi pályán hű bajtársam ... Siklósra akkor szintén a történeti emlékek vonzottak. Minden zugát megvizsgáltuk az egykori Gara-vár azon termének, melyben Zsigmond király egy pár hóig «az ország foglya» volt.

Vörösmarty, mint rendesen, elmondá nekünk mindazt, mi érdekes és emlékezetes ez ősi kastély nevéhez csatlakozik. Ekkor már foglalkozott lelkében azon drámai tervekkel, melyek első része «Zsigmond király» cím alatt már a következő évben elkészült;... Ő tehát egészen át volt hatva e kortól s azon eseményektől, melyek a siklósi kastélyt közelebb vagy távolabb ... érintették. Lelkesedve beszélt itt Kontról, a nemzeti szabadságok s jogok védőjéről, tanulságosan a német és vallási ügyekkel foglalkozó s hazánkat elhanyagoló császár-kiráyról, Zsigmondról ... Atyám pedig nem feledé el emlegetni előttünk a siklósi asszonyok vitézségét, ... így beszélgeténk.

Én pedig a lelkesülés ki nem oltható szomjával mohón hörpentém lelkületembe a nép és szabadság iránti szeretetet, az idegen uralom és zsarnokság elleni gyűlöletet.

Siklósról Pécsen át Szigetvárra mentünk. Képzeltető, mi lángoló érzettel sieténk a vár megtekintésére. Körüljártuk a bástyázatot, ... S mindig Sziget dicső védelmének részleteit újígtattuk föl emlékünkből, amint azt nemcsak a történetből, hanem a költő Zrínyi műve után ismertük, mely Vörösmartynak kedvenc olvasmánya vala s melyből nekünk is sokszor olvastott és magyarázott.

Kerestük, ... merre tört ki s hol hala hős halált Zrínyi és háromszáz leventéje ... Fialtal képzelődésünkre rendkívül hata e táj, e vár, e dicső emlékek. Egész testemben reszkettem a tűz és lelkesedés miatt. Vörösmarty is egészen fölmagasztosulva beszélt Zrínyiről, vitézeiről ... rajzolni akarám: hogy mily kezekben volt ifjú szívem formáltatása, mily benyomások közt növekedem s növekedett bennem a hazafiság érzete, a vitézség tisztelete és a szabadság szerelme. ... Szent érzelmekkel eltölt kebellemel hagytuk el Szigetvárt."

<http://volgysegportal.hu/2010/07/09/blank-71403088/> 2024.07.04.02.04.

Szerepek:

- Vörösmarty Mihály
- a Perczel szülők
- Perczel Mór
- Perczel Sándor
- Perczel Miklós
- Perczel Etelka
- Egyed Antal plébános (V.M. barátja) – fakultatív

2. 1844. Pozsony:

A reformellenzék soraiban a hazai gazdaság helyzetéről folyik a szó. Felvetődik, hogy a ket-tős vámrendszer gátja az ipar fellendülésének, amely a polgárosodás motorja lehetne. A résztvevők nemcsak a nehézségekről beszélnek, hanem arról is, mit tehetnek a hazai ipar támogatására.

Mutassátok be a jelenetet, amiben a megállapodás létrejön és megszületik a Védegylet.

Forrás:

a) „Klauzál: (Csongrád-megye követe). Mig Magyarországon az ipar kifejlődése akadályozva van, mi gazdagodásra nem emelkedhetünk. Mentől inkább biztosítjuk a szabad tulajdont, ... mi-nél inkább lerontjuk azon különbséget, mely hazánkban ember és ember között emelkedik, an-nál hamarabb előmozdíthatjuk hazánk jólétét, boldogságát és annál inkább fejlik ki benne az ipar. ... mi látva és érezve a bajt, ahelyett, hogy a belipart ápolnánk, külföldi árucikkeket fogyasztunk, és itt nagyjaink járnak elől rossz példával...”

Perczel Móricz: (Tolna-megye követe) A dolgok jelen állásában a védvámnak a híve. ... ha más-képpen nem rendezhetjük viszonyainkat, úgy álljunk egy nagy egyletbe, melynek minden egyes tagja kötelezze magát arra, hogy egyedül hazai gyártmányokat és iparcikkeket fog használni.

Szentkirályi Móricz: (Pest-megye követe) ... nem szabad felednünk, hogy a magyar király egyút-tal Ausztria császára is. A végső esetben nyúljunk azon módhoz, t. i. ha nem állíthatjuk fel gyár-védő sorompóinkat határainkon, állítsuk fel ajtónk küszöbénél.

Magyarország mindaddig, míg ipara nem lesz, pusztán földművelő ország marad Fő felada-tunk tehát az ipart támogatni és a külverseny ellenében vámok által védeni. A törvényhozás kö-telessége, hogy figyelemmel kísérje mindazon elemeket és tényezőket, amelyek a közgazda-ságra befolyást gyakorolnak és észszerű intézkedések által oda kell hatni, hogy általuk a nemzet érdeke előbbre vitessék.”

Horváth Elza: A Védegylet története (Bp, 1911.) <https://real-eod.mtak.hu/5211/1/000902560.pdf>

2024.07.06.21.02.

b) „Az 1840-es években Kossuth a kialakuló gazdasági, közlekedési, politikai egyesületek fő szer-vezője volt. Fontosnak tartotta az önálló hazai ipar fejlesztését. Úgy tartotta: „Ipar nélkül a nem-zet félkarú óriás”. Gyáralapító Társaságot, Kereskedelmi Társaságot szervezett, iparmű-kiállítá-sokat rendezett. 1844-ben létrejött a Védegylet. Tagjai megfogadták, hogy hat évig nem vásá-rolnak külföldről olyan árut, amelyet itthon is gyártanak. A Védegyletnek nemesek és polgárok egyaránt tagjai lehettek.”

https://nat2012.nkp.hu/tankonyv/tortenelem_6/lecke_05_039

2024.07.22.11.50.

Szerepek:

- Perczel Mór /A Védegylet kezdeményezője, aki 1842.ben Tolna megyében már alapított hasonló célú egyesületet/
- Batthyány Kázmér /a Védegylet későbbi elnöke/
- Batthyány Lajos /a Védegylet későbbi igazgatója/
- Kossuth Lajos
- Klauzál Gábor

3. 1848. szeptember 28. Sukoró:

A templomban ülésező honvéd haditanács ülése. A megvitatandó kérdés: Az itt összegyűlt magyar honvédsereg és az idáig szinte ellenállás nélkül eljutó - Jellasics által vezetett - horvátországi hadak között mikor és milyen fellépés történjen. A tisztek egy része - Batthyány Lajos miniszterelnökkel együtt - még kívárna és tárgyalásokkal igyekezne megoldani a kialakult helyzetet, míg a tisztek - és a jelen lévő országgyűlési követek - a mielőbbi határozott katonai fellépést sürgetik. Néhány rövid érveléssel mutassátok be az álláspontokat és a haditanácson megszülető döntést.

Forrás:

„Batthyány Lajos miniszterelnök Lamberg kinevezésének hírére véve, szeptember 27-én a táborba utazott ... egyben közölte velük, hogy felszólítja Mógát tiszti gyűlés tartására, hogy ott a [országgyűlési] biztosok a dolgok ... állása ... felől meggyőződhessenek.

A miniszterelnök és a biztosok találkozásánál került sor Fligely elfogatására és a nála talált levél felbontására. Batthyány számára ebből vált nyilvánvalóvá, hogy a bán másnap mindenképpen folytatja előnyomulását. Ez némileg az ő helyzetét is megváltoztatta. A miniszterelnök ugyan el akarta kerülni az összeütközést, de Jellačić szándékainak ismeretében ő maga sem tarthatta indokolatlannak a hadsereget ellenállásra utasító országgyűlési határozatot.

Az események ismeretében valószínűsíthető, hogy a cs. kir. alakulatok tisztjei segédtisztjeik, pl. Móga, Kiss Ernő, Bubna és Asserman Batthyányt támogathatták. Miután a honvédtisztek tekintélyes része is volt cs. kir. tiszt volt, egy részük szintén inkább a miniszterelnök pártját foghatta.

Ludvigh olvasta fel az országgyűlési határozatot, s kijelentette: „az ország vitéz hadseregétől megvárja, hogy ne mutassa, merre visz az út Pestre, hanem merre vezet az út Zágrábba”. A biztosok csak akkor fogják a tábor elhagyni, amikor jelenthetik, „hogy a hadsereg az ország képviselőinek végzését hazafiúi engedelmességgel és hősiességel végrehajtotta”. Repetzky Ferenc ehhez még hozzátette: „örökös szennyfolt volna az a nemzetre és hadseregére, ha még egy talpalatnyi földet az ellenségnek átengednék”.

Teleki Ádám vallomása szerint az országgyűlési biztosok követelték, hogy a hadsereg támadja meg a horvát sereget. Erre Móga kijelentette, hogy nem folytatja tovább a parancsnokságot, s kardját az asztalra dobta. Példáját követték a többi tisztek is.

Móga utalt a hadsereg gyengeségére, a csapatok hiányos szervezetére és fegyverzetére. Ezért a Jellačićsal történő megütközést kockázatosnak vélte, s visszavonulást és további erőgyűjtést javasolt. Hasonló szellemben nyilatkozott a régi tisztek legtöbbször. Perczel Mór 1882-ben írt emlékirata szerint Batthyány maga is a csata kikerülését és a Martonvásárra való visszavonulást pártolta volna.

Perczel Miklós szerint a cs. kir. tábornokok és tisztek után Perczel Mór szólalt fel, s követelte, hogy a sereg ne vonuljon vissza harc nélkül. A vitában Perczel Miklós is bátyja pártját fogta.

Nem mindnyájan egyaránt törhetetlen hűséggel és odaadással viseltetünk-e hazánk koronás királyához?”

Batthyány: Az általános helyeslés után kijelentette: a hadseregnek kötelessége az uralkodónak a szemben álló hadseregek összeütközésének elkerülésére vonatkozó parancsot teljesíteni, s így is fog tenni. Batthyány ezután feltette az újabb kérdést: „hát a királyi parancs miránk és a bánra [Jellasics] nézve nem egyaránt érvényes-e? Nem köteles-e a bán annak épp oly föltétlenül engedelmeskedni, mint mi?”

Erre tömegesen hallatszott az igen felelet, s Móga és a sereztiszték is élénken egyetértettek.

Batthyány ezután így folytatta: „Hát ha a bán a legfelsőbb parancsot mégis megszegné, ha pártütő útját önkényűleg mégis folytatná, s illetőleg a magyar hadsereget mostani állásában megtámadná: mit tenne akkor a fővezér, mit tenne a hadsereg?” „Visszaverjük” – hangzott az általános felelet. „Visszaverjük” – mondta Móga.”

<https://www.magyarhuszar.hu/hir/pakozdi-csata-tortenetenek-kerdesei-v-sukoroi-haditanacs>

2024.07.08.17.43.

Szerepek:

- Móga János
- Perczel Mór
- Batthyány Lajos
- Kiss Ernő ezredes
- Perczel Miklós
- országgyűlési követek

4. 1851. Pest – Császári Hadbírótság:

A világosi fegyverletételt követően azok ellen is lefolytatták a bírósági eljárást, akik nem kerültek letartóztatásba, akik emigráltak. Így került sor Perczel Mór perére, ahol elítélték és távollétében a halálos ítéletet jelképesen végre is hajtották.

Forrás:

„SZEPTEMBER 16.

Perczel Mór Batthyány miniszterelnök megbízására megkezdte a fővárosban a Zrínyi-szabadcsapat szervezését, amelynek élén szeptember 29-én a pákozdi csatában a balszárnyat vezette, s amelynek nagy szerepe volt a szabadságharc első lelkesítő győzelmének kivívásában. Az akkorra már ezredes Perczel Mór, Görgey Artúr és Csapó Vilmos őrnagy egységei előtt Karl Roth császári-királyi vezérőrnagy csapatai október 7-én Ozoránál letették a fegyvert

OKTÓBERÉTŐL

A drávai hadtest parancsnoka volt. Október 28-án az Országos Honvédelmi Bizottmány tábornokká léptette elő. 1848 októberében és novemberében a Dráva-vonal és a Muraköz felszabadítása a szabadságharc jelentős sikere volt. Perczel ebben a hadműveletben csillogtatta meg először hadvezéri képességeit.

December 30-án Móránál Perczel hadteste, elsősorban a magyar tábornok meggondolatlansága miatt, súlyos vereséget szenvedett a Windisch-Grätz seregében harcoló Jellasics két dandárától.

1849 JANUÁR ELEJÉN

A haditanács Perczel Mórt bízta meg a Tisza-vonal védelmével. Január 22-én Szolnoknál, január 25-én Ceglédnél verte meg Franz Ottinger tábornok dandárát, s ezzel teljesen kérésbe ejtette Windisch-Grätzet.

MÁRCIUS 9.

1848 őszi sikereiért a Magyar Katonai Érdemrend II. osztályával tüntették ki, egyben kinevezték a Szegeden és környékén állomásozó IV. hadtest parancsnokává. Március és június között felszabadította a Bácskát és a Bánságot.

JÚNIUS 7.

Kátynál súlyos vereséget szenvedett Jellasics seregétől, s még ezen a napon a minisztertanács – Görgey javaslatára – felmentette a bács-bánsági hadsereg parancsnoki tisztéből.

JÚNIUS 29.

A tartalék (később X.) hadtest parancsnoka lett, július 7-én Cegléden Kossuth kinevezte a közép-tiszai hadsereg fővezérévé.

JÚLIUS 20.

Perczel lovassága Turánál vereséget szenvedett Paszkevics egyik hadosztályától.

JÚLIUS 29.

Miután a minisztertanácson felmondta az engedelmességet, leváltották a parancsnokságról.

AUGUSZTUS 9.

Még részt vett, önkéntesként, a szabadságharc utolsó ütközetében, a temesvári csatában, de a csatavesztés után végleg elhagyta a magyar honvédsereget.

AUGUSZTUS 14.

Perczel Mór vezérőrnagy és öccse, Perczel Miklós ezredes társaikkal Orsovánál átlépték a magyar határt.”

<https://perczelmor.dobogoegyesulet.hu/eletrajz/> 2024.06.21.20.19.

Szerepek:

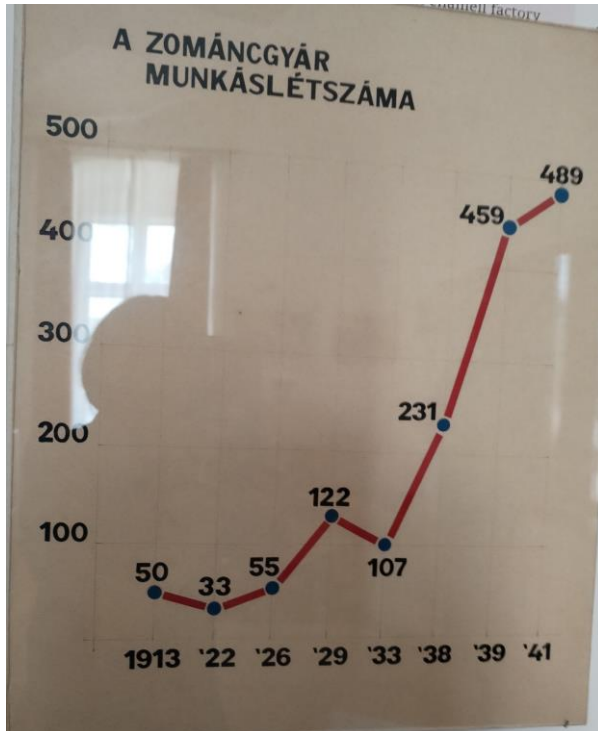
- a Hadbíróság vezetője
- a katonai ügyész (a vád képviselője)
- a vád tanúi
- a védelem tanúi

Tanórai utófeldolgozás

Feladatlap

1.) Magyar gazdaság a 20. században. Az alábbi grafikon a Völgységi Múzeum kiállításáról. Oldd meg az alábbi feladatokat e forrás és ismereteid segítségével!

a) Milyen történelmi esemény következtében csökkent 1913 és 1922 között a gyár dolgozóinak létszáma?

.....

b) Igazold a grafikon segítségével, hogy a világgazdasági válság során a túltermelési válságot a termelés csökkentésével igyekeztek kezelni!

.....

c) A gyár a '30-as években milyen méretű üzemnek számíthatott? Válaszd ki a helyes választ az alábbiak közül!

kisüzem - középüzem - nagyüzem - óriásvállalat

2.) 1848–49-es forradalom és szabadságharc.

A források és ismereteid segítségével válaszold meg az alábbi kérdéseket!

A.) „3. § Ő Felsége, s az Ő távollétében a nádor s királyi helytartó a végrehajtó hatalmat a törvények értelmében független magyar ministerium által gyakorolják, s bármely rendeleteik, parancsolataik, határozataik, kinevezéseik csak úgy érvényesek, ha a Buda-Pesten székelő ministerek egyike által is aláíratnak.” (1848. április törvények)

B.) „Lamberg [császári biztosnak, Magyarország katonai kormányzójának uralkodói] kinevezésének hírére véve ... az országgyűlés pedig még aznap este tíz órakor törvénytelennek nyilvánította a kinevezést, s a határozatot minden hatóságnak, így a hadseregnek is megküldeni rendelte.

Batthyány szembeszállt velük, mondván, ... törvénytelennek tartja a határozatot, mivel ő a végrehajtó hatalom képviselője, s a Ház „végrehajtó testületként való mindennemű, a megkerüléssel eszközölt kinevezése megengedhetetlen és érvénytelen”.

a) Hogy nevezik az A.) forrás törvényrészletében idézett, aláhúzással kiemelt jogi gyakorlatot?

.....

b) Milyen változásra utalt az a B.) forrásban említett tény, hogy az uralkodó katonai kormányzót nevezett ki az ország élére 1848. szeptemberben? Karikázza be a 2 helyes válasz sorszámát!

1. Az uralkodó vissza kívánja vonni a szentesített április törvényeket, vagy annak részeit.
2. Az uralkodó a Horvátország felől közeledő katonai támadás miatt nevezte ki Lambergét.
3. V. Ferdinánd uralkodó - a birodalom többi forradalmi megmozdulásának leverését követően - a magyar forradalommal kívánt leszámolni.
4. V. Ferdinánd uralkodó a katonai kormányzó kinevezésével kívánta segíteni a magyar katonák hazatérését a birodalom nem hazai alakulataiból.

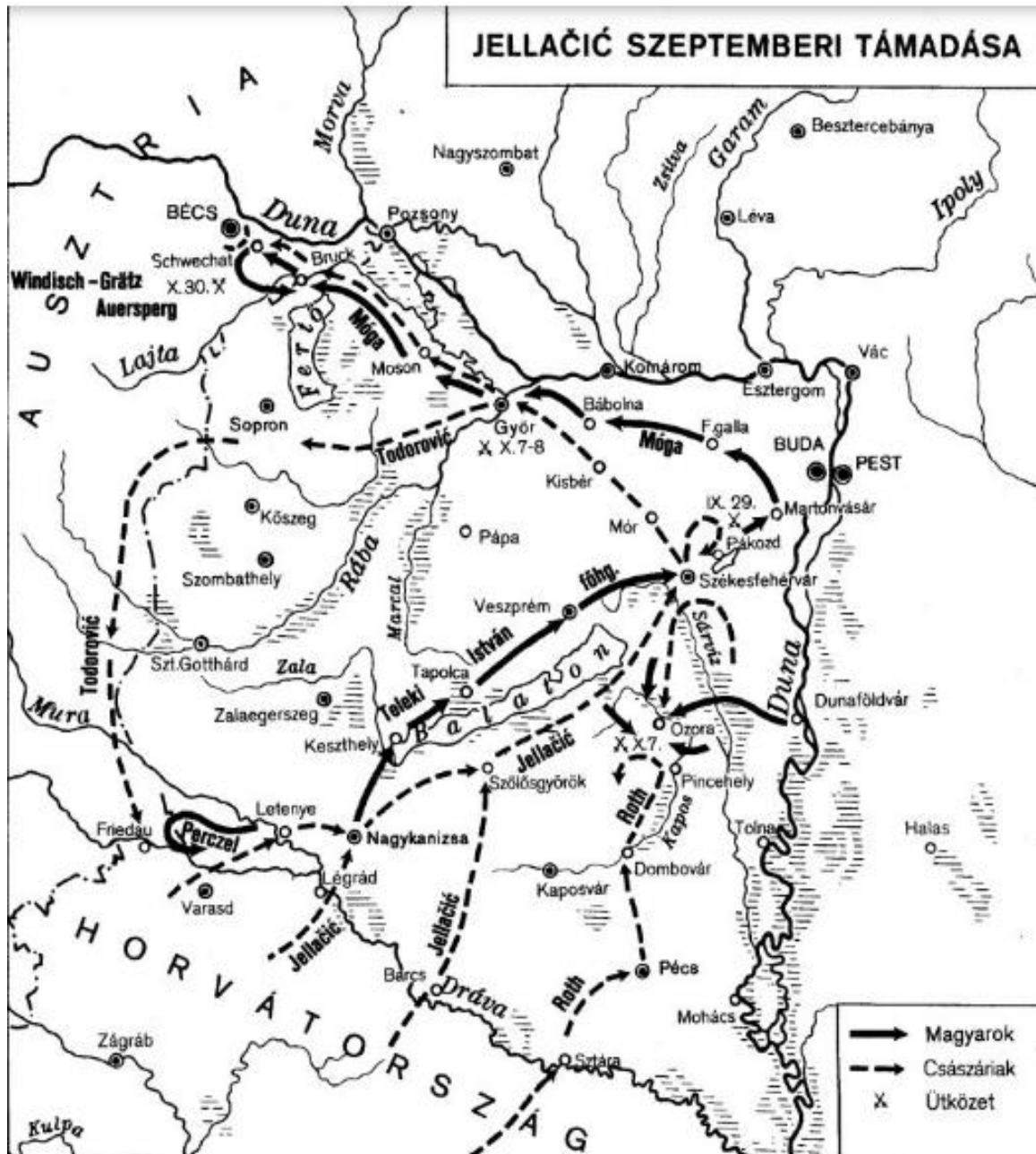
c) Melyik testület döntését bírálja Batthyány Lajos a B.) forrásban?

.....

d) A két forrás összevetésével állapítsa meg, mi volt Batthyány Lajos miniszterelnök kifogása. Karikázza be a 2 helyes válasz sorszámát!

1. Batthyány Lajos azért szállt szembe az országgyűlési döntéssel, mert sérelmezte, hogy ezzel elveszíti kormányfői tekintélyét.
2. Az eljárás ellenkezik az áprilisi törvényekbe foglaltakkal: miniszteri ellenjegyzésre nincs felhatalmazása az országgyűlésnek.
3. Batthyány Lajos egyetértett Lamberg kinevezésével, ezért bírálja az országgyűlési határozatot.
4. Az országgyűlés a törvényhozó hatalom intézménye, így az uralkodói határozatok megítélése nem tartozik a hatáskörébe.

3.) Az 1848-49-es forradalom és szabadságharc. Válaszd meg a térkép és ismereteid segítségével az alábbi kérdéseket! Használd a Középiskolai Történelmi Atlaszt is!

a) Melyik folyó képezte a korszakban Magyarország és Horvátország határát?

.....

b) Ki volt a Horvátország felől 1848 szeptemberében induló támadás vezetője? Válassz aláhúzással az alábbiak közül!

Jellasics császári biztos – Roth tábornok – Jellasics horvát bán – Lamberg császári biztos

c) Mi lehetett a szeptemberi támadás célja?

.....

d) Mi volt a jelentősége az ozorai diadalnak? Válassz két helyes választ az alábbi lehetőségek közül!

1. Az utóvéd megsemmisülése visszafordításra kényszerítette Jellasics csapatait is.
2. Az ozorai eset megmutatta, hogy a fiatal magyar honvédsereg jelentős sikerre képes.
3. A magyar katonai siker a bécsi udvar számára egyértelművé tette, hogy komolyabb erőfeszítésre lesz szükség a magyar forradalommal való leszámoláshoz.
4. Az ozorai (és pákozdi) kudarcok megrendítették a bécsi udvar Jellasics iránti bizalmát és leváltották.

e) Perczel Mór, a Muraközbe vezetett sikeres hadjárata milyen jelentőséggel bírt? Válassz az alábbi lehetőségek közül!

1. Nem volt komolyabb katonai jelentősége, inkább az itt élő magyarok számára jelentett örömet.
2. A magyar ellentámadás Zágráb megtámadását tette lehetővé.
3. A horvát határ felől segítette megakadályozni az újabb katonai betöréseket.